

Činnost Etické komise ČMPS v roce 2014

Etická komise ČMPS se v roce 2014 sešla čtyřikrát (13. 1., 2. 4., 25. 9. a 10. 12.). Mezi schůzkami pracuje průběžně v rámci e-mailové diskusní skupiny. O činnosti EK byli členové ČMPS informováni také na Psychologických dnech v Olomouci v září 2014.

Členství v EK ukončil na vlastní žádost Michal Šafář. V současné době má EK 10 členů (Bohumila Baštecká, Lenka Dolníková, Václav Holeček, Michal Karlický, Alena Koblicová, Pavel Michálek, Jana Procházková, Ivana Slavíková, Štěpán Vymětal a Martina Hřebíčková, která byla od září 2014 do září 2015 Radou ČMPS jmenována jako předsedkyně komise). Místopředsedkyní je v tomto období Bohumila Baštecká, která též zastupuje EK ČMPS v Board of Ethics EFPA.

EK spolupracuje s radou ČMPS při projednávání stížností a podnětů a také při řešení koncepčních záležitostí (v současné době např. otázka kolektivního a individuálního členství v ČMPS a AKP, spolupráce EK ČMPS s UPA atp.).

V roce 2014 vydala EK ČMPS stanovisko ke třem stížnostem. V současné době se řeší pět stížností a tři podněty. Při řešení stížností a podnětů postupuje EK podle Jednacího řádu, který u stížnosti předpokládá souhlas stěžujícího si s předáním podkladů psychologovi, kterého se stížnost týká. EK s potěšením konstatovala, že všichni oslovení psychologové s EK spolupracovali, poskytli svoje písemná stanoviska, také se osobně účastnili jednání EK a podali doplňující informace.

V současné době má EK před sebou úkol navrhnout nové znění Etického kodexu. V přípravě Etického kodexu ji zpomaluje plné vytížení agendou související s řešením stížností a podnětů.

Psychologickou praxi se EK snaží podpořit publikováním anonymizovaných verzí stanovisek u vyřešených stížností a podnětů ve Zpravodajích ČMPS a na webových stránkách ČMPS. I tentokrát se předkládaná anonymizovaná verze stížnosti týká opatrovnického sporu.

Stížnost na jednání psychologa ve vleklém rozvodovém sporu o dítě

Obsáhlá stížnost v rozvodovém sporu směřovala na jednání klinického psychologa. Její původní verzi obdržela Asociace klinických psychologů (dále AKP), která se však zabývá pouze stížnostmi na své členy, a klinický psycholog, proti němuž stížnost směřovala, členem AKP není.

Podle otce dítěte (stěžovatele) pomáhal psycholog matce dítěte, jež bylo předběžným opatřením svěřeno do její péče, dosáhnout vyloučení jeho styku s dítětem. Otec měl za to, že psycholog úmyslně ignoruje informace, které mu zasílá, a ve spolupráci s matkou dítěte ovlivňuje dítě proti němu. S psychologem přerušil spolupráci, zaslal mu písemně svůj nesouhlas s další zdravotní péčí o dítě a následně požádal odbor zdravotnictví příslušného krajského úřadu o prošetření případu. Psycholog pracoval po určitou dobu s dítětem i přes otcův nesouhlas a neposkytl odboru zdravotnictví krajského úřadu k prošetření prvotní zdravotní dokumentaci o dítěti, jen výpis z této dokumentace spolu s informací, že oba rodiče převzali zprávy z provedených psychologických vyšetření dítěte. Podle stěžovatele psycholog takto postupoval proto, aby znemožnil prověřit správnost diagnózy dítěte, kterou stanovil.

Psycholog spolupracoval s EK ČMPS při předběžném šetření, písemně zpracoval vyjádření k jednotlivým bodům stížnosti a doložil jej řadou dokumentů a dostavil se též na jednání EK ČMPS.

Z předběžného šetření EK ČMPS vyplynulo, že psycholog svou profesní roli a z ní vyplývající pravomoc nezneužil k ovlivňování dítěte proti otci. Bylo však zřejmé, že ve snaze jednat výlučně v zájmu dítěte nebral dostatečně v úvahu možné důsledky svého konání v kontextu opatrovnického sporu, nedokázal si zachovat od celého případu patřičný odstup a více dbát na ochranu sebe sama.

Stížnost upozorňuje psychologickou praxi na hranice pravomoci a zodpovědnosti psychologů v souvislostech opatrovnických sporů, kde postupy v zájmu nezletilých může proti rozhodnutí rodičů prosadit soud, nikoli psycholog.

Stížnost se dotýká nesouhlasu se zdravotní péčí o dítě a neposkytnutí zdravotní dokumentace. EK ČMPS se v obou těchto věcech opírá o právní názor JUDr. Jana Macha (citováno z rukopisu *Klinické psychologie*, 2015):

„Pokud se však klinickému psychologovi aktivně ozve i druhý ze zákonných zástupců (což se v praxi občas stává) a sdělí, že vyslovuje nesouhlas s poskytováním zdravotních služeb svému dítěti, je třeba vyžádat si písemný informovaný nesouhlas – revers (v tomto případě vždy v písemné formě!), a nejde-li o neodkladné poskytnutí zdravotních služeb, což by bylo v případě klinické psychologie spíše výjimečné, je nutné tento názor druhého z rodičů respektovat. Jak sám nezletilý, tak i druhý rodič může požádat soud, aby rozhodl, zda lze léčbu poskytovat i bez souhlasu jednoho ze zákonných zástupců.“

„Obecně tedy platí právo pacienta nahlížet do vlastní zdravotnické dokumentace a pořizovat si z ní kopie či výpisy. V případě klinických psychologů a částečně i psychiatrů je zákonem stanovena výjimka, v případě autorizovaných psychologických metod a popisu léčby psychoterapeutickými prostředky, kde má pacient právo pouze na popis příznaků choroby, diagnózu, popis terapeutického přístupu a interpretaci výsledků testů – tedy část zdravotnické dokumentace lze vést odděleně a pacientovi nemá být zpřístupněna (paragraf 65 odst. 1 písm. a) zákona o zdravotních službách č. 372/2011 Sb.).“

Za EK ČMPS Martina Hřebíčková, Ivana Slavíková a Bohumila Baštecká

4. 3. 2015